

Rollespill

Et rollespill er et kort, improvisert skuespill. Det skal gi deltakerne mulighet til å "oppleve" situasjoner eller hendelser som de ikke er kjent med. Rollespill kan øke forståelsen for en situasjon og oppmuntre til empati med personer som er berørt av den i virkeligheten. F.eks.: ved å spille offeret i et rollespill om ran kan en elev oppleve hvordan det er å være utsatt for en forbrytelse. Det kan være en spesielt bra erfaring å rollespille en situasjon eller til og med en person en er redd for.

Vanligvis er det best hvis hver spiller får en kort beskrivelse av sin rolle på et ark eller muntlig fra spillets leder. Hver spiller får bare vite om beskrivelsen av sin egen rolle, men alle får en generell innføring i situasjonen de skal spille. En del av handlingen kan også beskrives på forhånd, slik at spillerne vil spille denne handlingen, og så rollespille fortsettelsen.

Mange vil synes det er litt skummelt å spille en rolle foran andre, spesielt hvis de aldri har deltatt i noe lignende før. Men med en gang spillet er i gang, vil de fleste komme inn i rollene sine meget fort, særlig hvis lederen sørger for en atmosfære der deltakerne føler seg trygge overfor hverandre. Det kan være nyttig å gjennomføre en eller annen oppvarmingsøvelse med gruppen før man setter i gang med rollespillet. Uansett må det alltid være mulig å velge å ikke ha en aktiv rolle i rollespillet hvis en ikke ønsker det.

Hvis rollespillet bare inneholder roller for en del av gruppen, blir resten tilskuere, som skal observere så nøyaktig som mulig hva som skjer. En del av tilskuerne kan også få oppgaven med å observere spesielt én figur og rapportere etterpå om hans/hennes adferd. Hvis spillet er kort, kan det være spennende å spille det flere ganger med forskjellige spillere. Slik kan de som ikke var fornøyde med forløpet av spillet de observerte, selv prøve å oppnå en annen løsning i neste omgang. Det sier seg selv at de som ikke spiller selv må være fair overfor de andre og ikke forstyrre gjennom kommentarer, fnysing og lignende.

Med en gang spillet har kommet i gang, skal lederen være så lite synlig som mulig. Særlig elever i skoleklasser vil ofte søke bekræftelse eller kritikk fra lederen for måten de spiller på. Dette må de ikke få, verken verbalt eller gjennom kroppsspråk. Spillets regler, f.eks. om det er lov å forlate rommet, hvor vidt fysisk vold er tillatt, osv., bør avklares før starten, for å unngå at spillet blir forstyrret gjennom en intervensjon fra lederens side. Hvis overhodet mulig, skal lederen først blande seg inn når han/hun bestemmer seg for å avbryte spillet. Dette kan skje enten etter at en har oppnådd et tydelig resultat, eller hvis det blir klart at spillet ikke vil videreutvikle seg noe mer.

Et rollespill skal alltid følges av en diskusjon som gir spillerne en anledning til å kommentere det som har skjedd og fortelle hvordan de følte seg i spillet og hvordan de føler seg nå. Diskusjonen kan gjerne innledes av en impulsrunde.

Rollespillet skal alltid ledes av noen som kjenner gruppen. Det er viktig at lederen kan vurdere om spillet kan bli for tøft på grunn av spenninger i gruppen, om en bestemt elevs rolle i klassen kan bli forsterket på en lite hyggelig måte, eller om spillets innhold kan komme altfor nær reelle traumatiske opplevelser en elev har hatt. Det må også være klart for gruppen at det som skjer i rollespillet ikke har noe med spillernes virkelige karakter eller innstilling å gjøre.

Det er enkelt å sette sammen et rollespill om nesten ethvert tema som skal tas opp. Muligheter for rollespill til menneskerettighetstemaer er f.eks.:

- En elev blir mobbet; kameratene er redde for å gjøre noe.
- En elev prøver å hjelpe en medelev som blir mobbet (roller som kan inkluderes er klasselærer, skolens leder, mobber, foreldre til mobberen og offer).
- Noen får vite at hennes/hans bestevenn blir mishandlet hjemme.
- En jente forteller familien rundt middagsbordet at hun vil flytte sammen med sin afrikanske kjæreste.

- Representanter for en fredsorganisasjon prøver å overbevise regjeringen og ledelsen i en stor våpenfabrikk om ikke å eksportere våpen til et bestemt land hvor menneskerettigheter brytes.
- Representanter fra noen utviklingsland og noen industriland forhandler om en rettferdig regulering av handel og gjeld.